

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 28ης Νοεμβρίου 2002 *

Στην υπόθεση T-40/01,

Scan Office Design SA, με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους
B. Mertens και C. Steyaert, δικηγόρους,

ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους L. Parpala
και D. Martin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή αποζημίωσης για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η ενάγουσα κατόπιν της απόφασης της Επιτροπής να αναθέσει σε τρίτον τη σύμβαση που αποτέλεσε αντικείμενο της υπ' αριθ. 96/31/IX.C1 προσλήψεως για την υποβολή προσφορών για την προμήθεια επίπλων γραφείου.

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Jaeger, Πρόεδρο, K. Lenaerts και J. Azizi, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 7ης Μαΐου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

¹ Στις 27 Αυγούστου 1996, η Επιτροπή, με βάση το άρθρο 56 του δημοσιονομικού κανονισμού της 21ης Δεκεμβρίου 1977 εφαρμοζόμενου επί του γενικού προ-ϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 77), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, κατόπιν τροποποιήσεως, όσον αφορά τις ειδικές διατάξεις που εφαρμόζονται στις πιστώσεις έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 2335/95 του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 1995 (ΕΕ L 240, σ. 12), και το άρθρο 6, παράγραφος 4, της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (ΕΕ L 199, σ. 1), δημοσίευσε πρόσκληση για την υποβολή προσφορών με

αριθ. 96/31/ΙΧ.С1 στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (ΕΕ S 164, σ. 25, και C 249, σ. 15), για την προμήθεια «επίπλων γραφείου». Τρία από τα τέσσερα μέρη αυτής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών ανατέθηκαν, ενώ το τέταρτο, ήτοι το μέρος 2Α, δεν ανατέθηκε, διότι το προταθέν υλικό δεν ήταν σύμφωνο με τις προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων ή δεν ήταν αποδεκτής ποιότητας.

- 2 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 93/36, η Επιτροπή προσέφυγε, την 1η Ιουλίου 1997, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση (αριθ. 97/25/ΙΧ.С1) για την ανάθεση του μέρους 2Α.
- 3 Στις 10 Ιουλίου 1997, έγινε ενημερωτική συνάντηση και την επομένη, απεστάλη σε 38 προμηθευτές η νέα συγγραφή υποχρεώσεων. Μεταξύ των 38 αυτών προμηθευτών περιλαμβάνονταν όλοι όσοι υπέβαλαν προσφορές για το μέρος 2Α κατόπιν της πρόσκλησης υποβολής προσφορών αριθ. 96/25/ΙΧ.С1. Η τελευταία ημερομηνία υποβολής προσφορών, η οποία αρχικώς ορίστηκε στις 18 Αυγούστου 1997, μετατέθηκε για τις 28 Αυγούστου 1997, ημερομηνία αποσφραγίσεως των προσφορών, λόγω συγχύσεως, κατά τις επεξηγήσεις που παρέσχε η Επιτροπή με τα έγγραφα της, όσον αφορά τη διεύθυνση της εταιρίας Frezza, της οποίας η προσφορά Β έγινε τελικώς δεκτή (η συγγραφή υποχρεώσεων απεστάλη εκ παραδρομής στην εταιρία Frezza Italie αντί να αποσταλεί στην εταιρία Frezza Belgium). Από τους 38 προμηθευτές οι 17 υπέβαλαν προσφορά.
- 4 Κατόπιν εξετάσεως των εγγράφων που υπέβαλαν οι προσφέροντες, η Επιτροπή απέρριψε τις προτάσεις δύο προμηθευτών, διότι αυτοί προέτειναν υλικό προδήλως μη σύμφωνο με τη συγγραφή υποχρεώσεων. Από τις 13 έως τις 27 Οκτωβρίου 1997 έγινε έκθεση των επίπλων. Ένας προμηθευτής παραιτήθηκε, ενώ οι άλλοι προμηθευτές εξέθεσαν δεκαέξι σύνολα γραφείων.
- 5 Εκατό περίπου υπάλληλοι κλήθηκαν να συμμετάσχουν στην αξιολόγηση των προταθέντων προϊόντων και 34 από αυτούς δέχθηκαν να συμμετάσχουν. Οι αξιολογητές

αυτοί, χωρισμένοι σε επτά ομάδες (εκ των οποίων μια ομάδα τεχνικής αξιολόγησης), έλαβαν δελτία αξιολογήσεως ανάλογα με την ομάδα τους, τα οποία παρείχαν τη δυνατότητα να δοθεί ένας βαθμός από 0 έως 5 σε κάθε δείγμα, ανάλογα με την αντιστοιχία του προς τα ποιοτικά κριτήρια που περιλαμβάνονταν στη συγγραφή υποχρεώσεων. Το αντιστοιχούν στην τεχνική αξιολόγηση έγγραφο (στο εξής: δελτίο τεχνικής αξιολογήσεως) διευκρίνιζε ότι «οι βαθμοί 5 και 0 πρέπει να αιτιολογούνται». Επιπλέον, το σημείωμα του διοικητικού φακέλου σχετικά με τη μεθοδολογία αξιολογήσεως των προσφορών διευκρίνιζε ότι «ο αποκλεισμός του αξιολογούμενου προϊόντος θα θεωρείται έγκυρος αν, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση, τρεις τουλάχιστον αξιολογητές βαθμολογούν με τον βαθμό 0 που συνεπάγεται αποκλεισμό, συνοδεύοντας τη βαθμολογία αυτή με εμπεριστατωμένη επιχειρηματολογία». Η εξέταση των εκτεθέντων επίπλων δεν οδήγησε την Επιτροπή να αποκλείσει προσφορές για τον λόγο ότι δεν ήταν σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων.

- 6 Ο κατασκευαστής των επίπλων τα οποία πρότεινε η ενάγουσα, αφού εξέτασε τα έπιπλα που είχαν εκθέσει οι υπόλοιποι υποβαλόντες προσφορά, απέστειλε, στις 23 και στις 24 Φεβρουαρίου 1998, επιστολές στην Επιτροπή για να επιστήσει την προσοχή της στο γεγονός ότι τα έπιπλα που πρότεινε η ενάγουσα ήταν σύμφωνα με τις προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων, ενώ τα έπιπλα που πρότειναν οι υπόλοιποι ανταγωνιστές, μεταξύ των οποίων, ιδίως, η SA Frezza Belgium (στο εξής: Frezza), ήταν από πολλές απόψεις μη σύμφωνα με τις προδιαγραφές αυτές.
- 7 Στις 23 Απριλίου 1998, η ενάγουσα, επειδή δεν έλαβε καμία απάντηση από την Επιτροπή, της υπενθύμισε την προσφορά της.
- 8 Στις 20 Μαΐου 1998, η Επιτροπή ενημέρωσε την ενάγουσα ότι η προσφορά της δεν έγινε δεκτή, διότι η σύμβαση ανατέθηκε στη Frezza.
- 9 Στις 24 Ιουλίου 1998, η ενάγουσα ζήτησε από την Επιτροπή να της κοινοποιήσει αντίγραφο του διοικητικού φακέλου.

- 10 Με έγγραφο της 5ης Αυγούστου 1998, η Επιτροπή, διά του Μ. Taverne, προ-
ϊσταμένου της διοικητικής μονάδας 1 «Δημοσιονομική πολιτική και διαχείριση-
πρόσκληση υποβολής προσφορών και συμβάσεις Βρυξέλλες» της Διευθύνσεως Δ
«Πόροι» της Γενικής Διευθύνσεως (ΓΔ) ΙΧ «Προσωπικό και διοίκηση», κοινοποίησε
στην ενάγουσα ορισμένα έγγραφα, μεταξύ των οποίων, ιδίως, την από 26 Ιανουα-
ρίου 1998 αναφορά της Επιτροπής στη συμβουλευτική επιτροπή αγορών και συμ-
βάσεων από (εκτός από το παράρτημα 7, ήτοι την προσφορά της Frezza). Η
Επιτροπή αρνήθηκε, εντούτοις, να κοινοποιήσει την προσφορά της Frezza για τον
λόγο ότι επρόκειτο για έγγραφο προερχόμενο από τρίτον του οποίου την κοινο-
ποίηση απαγόρευε ο κώδικας συμπεριφοράς περί προσβάσεων του κοινού στα
έγγραφα της Επιτροπής.
- 11 Στις 3 Σεπτεμβρίου 1998, σύμφωνα με τη διαδικασία που υπέδειξε ο Μ. Taverne με το
έγγραφό του, η ενάγουσα υπέβαλε την ίδια αίτηση στον Γενικό Γραμματέα της
Επιτροπής, ζητώντας, μεταξύ άλλων, την κοινοποίηση των δελτίων τεχνικής αξιο-
λογήσεως.
- 12 Με έγγραφο της 9ης Σεπτεμβρίου 1998, ο Μ. Taverne επισήμανε στην ενάγουσα ότι η
Επιτροπή δεν είχε συντάξει επισήμως τέτοια δελτία.
- 13 Με έγγραφο της 25ης Σεπτεμβρίου 1998, ο Γενικός Γραμματέας της Επιτροπής
επιβεβαίωσε στην ενάγουσα την απόφαση περί αρνήσεως της κοινοποίησης των
στοιχείων ή εγγράφων που ζήτησε για τον λόγο ότι δεν υπήρχαν τέτοια δελτία
αξιολογήσεως.
- 14 Στις 9 Δεκεμβρίου 1998, η ενάγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου
με αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως που έλαβε ο Γενικός Γραμματέας εξ
ονόματος της Επιτροπής περί αρνήσεως της κοινοποίησης των τεχνικών στοιχείων
που περιλαμβάνονταν στον διοικητικό φάκελο της Επιτροπής. Η υπόθεση πρωτο-
κολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με τον αριθμό T-194/98. Στο πλαίσιο
της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι είχε στην κατοχή της δελτία

τεχνικής αξιολογήσεως και δεσμεύθηκε να δώσει στην ενάγουσα τα δελτία που αφορούσαν τα έπιπλα όλων όσοι είχαν υποβάλει προσφορά. Η Επιτροπή κοινοποίησε, έτσι, στην ενάγουσα δύο τύπους δελτίων αξιολογήσεως, αυτά που κατέρτισαν οι υπάλληλοι της τεχνικής υπηρεσίας όσον αφορά το αν η προσφορά είναι σύμφωνη με τη συγγραφή υποχρεώσεων (δελτία τεχνικής αξιολογήσεως) και αυτά που κατέρτισαν οι υπόλοιπες ομάδες αξιολογητών όσον αφορά την ποιότητα των προταθέντων επίπλων (την αισθητική, την εργονομία, τη σταθερότητα, κ.λπ.). Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο, αφού άκουσε τους διαδίκους, διέγραψε, με διάταξη της 16ης Μαΐου 2000, την υπόθεση T-194/98.

- 15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 21 Φεβρουαρίου 2001, η ενάγουσα άσκησε παρούσα αγωγή με την οποία ζητεί, σύμφωνα με τα άρθρα 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, να υποχρεωθεί η Επιτροπή να καταβάλει αποζημίωση.

Αιτήματα των διαδίκων

- 16 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει την αγωγή παραδεκτή και βάσιμη·

- να αποφανθεί ότι η Επιτροπή διέπραξε πταίσμα υπό την έννοια του άρθρου 288 ΕΚ αναθέτοντας τη σύμβαση στη Frezza και ότι το πταίσμα αυτό της προκάλεσε ζημία·

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να της καταβάλει το ποσό των 1 023 895 ευρώ καθώς και τα έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

17 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την αγωγή αποζημιώσεως ως αβάσιμη
- να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 18 Κατά πάγια νομολογία, η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας προϋποθέτει ότι ο ενάγων αποδεικνύει το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτει στο οικείο κοινοτικό όργανο, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, 26/81, *Oleifici Mediterranei κατά ΕΟΚ*, Συλλογή 1982, σ. 3057, σκέψη 16· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, T-175/94, *International Procurement Services κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1996, σ. II-729, σκέψη 44, της 16ης Οκτωβρίου 1996, T-336/94, *Efisol κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1996, σ. II-1343, σκέψη 30, και της 11ης Ιουλίου 1997, T-267/94, *Oleifici Italiani κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1997, σ. II-1239, σκέψη 20). Συνεπώς, αν μία από τις προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούται, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-146/91, *ΚΥΔΕΠ κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 1994, σ. I-4199, σκέψη 19· απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Φεβρουαρίου 2002, T-170/00, *Förde-Reederei κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 2002, σ. II-517, σκέψη 37).

Επί της παράνομης συμπεριφοράς της Επιτροπής

- 19 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή διέπραξε σφάλματα συνεπαγόμενα την απώλεια της συμβάσεως για αυτήν προς όφελος της Frezza. Οι πλημμέλειες που επικαλείται η ενάγουσα αφορούν την κοινοποίηση των δελτίων αξιολογήσεως και της προσφοράς που υπέβαλε η Frezza· την ημερομηνία της προσφοράς της Frezza· τον μη αποκλεισμό προσφορών κατά το στάδιο του πρώτου ελέγχου των επίπλων· τον έλεγχο των δελτίων τεχνικής αξιολογήσεως· τη συμφωνία της προσφοράς της Frezza με τη συγγραφή υποχρεώσεων· την αξιολόγηση άλλων κριτηρίων και την από οικονομική άποψη αξιολόγηση της προσφοράς της και της προσφοράς της Frezza.
- 20 Η ενάγουσα καταλήγει ότι έπρεπε να της ανατεθεί η σύμβαση, καθόσον ήταν η μόνη εταιρία που υπέβαλε προσφορά σύμφωνα με τις προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων.
- 21 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αγωγή της ενάγουσας είναι αβάσιμη. Ισχυρίζεται ότι η ενάγουσα δεν προσκόμισε καμία απόδειξη περί της προβαλλόμενης παράνομης συμπεριφοράς και υποστηρίζει ότι τήρησε απολύτως τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων καθώς και την αρχή της χρηστής διοικήσεως.

Επί της κοινοποίησεως από την Επιτροπή των δελτίων τεχνικής αξιολογήσεως και της προσφοράς που υπέβαλε η Frezza

- 22 Η ενάγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή κοινοποίησε τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως μόνο μετά την κίνηση της διαδικασίας ενώπιον του κοινοτικού δικαστή. Η Επιτροπή, μη κοινοποιώντας τα δελτία αυτά με το πρόσχημα ότι δεν υπήρχαν,

υπέπεσε σε παράβαση από την άποψη της αρχής της χρηστής διοικήσεως, η οποία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως σοβαρή και της οποίας πρέπει να επωμιστεί όλες τις επιζήμιες συνέπειες που υπέστη η ενάγουσα.

- 23 Η ενάγουσα θεωρεί, επιπλέον, ότι η συστηματική άρνηση της Επιτροπής να της κοινοποιήσει την προσφορά που υπέβαλε η Frezza και η προσκόμισή της για πρώτη φορά στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας (χωρίς την παραμικρή επιφύλαξη ως προς τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των εγγράφων αυτών) συνιστούν επίσης σοβαρή και πρόδηλη παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.
- 24 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι αυτά τα δελτία αξιολογήσεως υπάρχουν, αν και η Επιτροπή επανειλημμένως αρνήθηκε ρητώς την ύπαρξή τους. Έτσι, ο M. Taverne, με έγγραφο της 9ης Σεπτεμβρίου 1998, ισχυρίστηκε ότι δεν είχαν καταρτιστεί τέτοια δελτία. Επιπλέον, με έγγραφο της 25ης Σεπτεμβρίου, ο M. Trojan, γενικός γραμματέας της Επιτροπής, δήλωσε:

«Όσον αφορά την κοινοποίηση των δελτίων τεχνικής αξιολογήσεως περί του συμβατού με τις απαιτούμενες προδιαγραφές, δεν υπάρχουν τέτοια δελτία [...]»

- 25 Εξάλλου, με το σημείο 30 του υπομνήματός της αντικρούσεως στην υπόθεση T-194/98, η Επιτροπή ισχυρίστηκε:

«Ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή αρνήθηκε να κοινοποιήσει τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως εκφράζεται με απόλυτη σαφήνεια: δεν υπάρχουν.»

- 26 Μόνο μετά την άσκηση της πρώτης προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου η Επιτροπή κοινοποίησε τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως. Ομοίως, η Επιτροπή κοινοποίησε, ως παράρτημα του υπομνήματός της αντικρούσεως επί της παρούσας υποθέσεως, με πρωτοβουλία της και χωρίς την παραμικρή επιφύλαξη, αποσπάσματα της προσφοράς του αναδόχου, την οποία είχε αρνηθεί να κοινοποιήσει στο παρελθόν με την αιτιολογία ότι επρόκειτο για έγγραφο προερχόμενο από τρίτον του οποίου την κοινοποίηση απαγόρευε ο κώδικας συμπεριφοράς περί προσβάσεως του κοινού στα έγγραφα της Επιτροπής.
- 27 Συνεπώς, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, αρνούμενη επανειλημμένως την ύπαρξη εγγράφων, που, στην πραγματικότητα, υπήρχαν και αρνούμενη να κοινοποιήσει έγγραφα για τον λόγο ότι ήταν εμπιστευτικά, διέπραξε σοβαρό σφάλμα.

Επί της ημερομηνίας της προσφοράς της Frezza

- 28 Η ενάγουσα τονίζει ότι, μετά την ενημερωτική συνάντηση της 10ης Ιουλίου 1997, ενώ ως τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών είχε οριστεί η 18η Αυγούστου 1997, έμαθε ότι ως τέτοια ημερομηνία ορίστηκε η 28η Αυγούστου 1997, διότι, κατά την Επιτροπή, η συγγραφή υποχρεώσεων απεστάλη εκ παραδρομής στην εταιρία Frezza Italie αντί στην Frezza. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ενάγουσα διερωτάται πώς η προσφορά που υπέβαλε η Frezza φέρει ως ημερομηνία τη 18η Αυγούστου 1997. Επιπλέον, η προβαλλόμενη σύγχυση στις διευθύνσεις της Frezza και της εταιρίας Frezza Italie προκαλεί ερωτηματικά διότι αυτές συνδέονται κατά πάσα πιθανότητα στενά.
- 29 Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν εναπέκειτο σ' αυτή να εξακριβώσει αν η Frezza και η εταιρία Frezza Italie συνδέονταν ή όχι στενά και ότι καμία ζημία δεν μπορούσε να προκληθεί στους υπόλοιπους υποβαλόντες προσφορά από τη μετά-

θεση της τελευταίας ημερομηνίας για την υποβολή των προσφορών, διότι το περιεχόμενο όλων των προσφορών παρέμεινε άγνωστο έως τη λήξη της παρατάσεως της προθεσμίας, ήτοι την 28η Αυγούστου 1997, ημερομηνία αποσφραγίσεως των προσφορών. Υπογραμμίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, η μετάθεση της τελευταίας ημερομηνίας για την υποβολή των προσφορών δεν είχε καμία πρακτική συνέπεια, διότι η προσφορά της Frezza φέρει ως χρονολογία τη 18η Αυγούστου 1997.

- 30 Καταρχάς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η πρόσκληση για συμμετοχή στην ενθαρρυντική συνάντηση της 10ης Ιουλίου 1997 καθώς και όλη η αλληλογραφία σχετικά με την αρχική πρόσκληση υποβολής προσφορών απευθύνονταν στη Frezza, αλλά ότι η συγγραφή υποχρεώσεων απεστάλη στην εταιρία Frezza Italie στις 11 Ιουλίου 1997. Συναφώς, η Επιτροπή περιορίζει στον ισχυρισμό ότι ένα ανθρωπινό λάθος, σε περίοδο διακοπών, είχε ως αποτέλεσμα τη σύγχυση στις διευθύνσεις, πλην όμως παρέλειψε να αναπτύξει τον ισχυρισμό της αυτό.
- 31 Στη συνέχεια, πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή, με το υπόμνημά της αντικρούσεως και με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, ανέφερε ότι η προσφορά της Frezza έφερε ως ημερομηνία την 18η Αυγούστου 1997. Εντούτοις, μετά τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, διαπίστωσε ότι η προσφορά της Frezza έφτασε στην Επιτροπή στις 22 Αυγούστου 1997, ήτοι τέσσερις ημέρες μετά τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή προσφορών. Η Επιτροπή υποστηρίζει, συναφώς, ότι χορήγησε παράταση της προθεσμίας κατόπιν σχετικού αιτήματος της Frezza. Εντούτοις, από τις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι η Frezza ζήτησε μετάθεση της τελευταίας ημερομηνίας για την υποβολή των προσφορών με επιστολή της 21ης Αυγούστου 1997, που κατατέθηκε στο ταχυδρομείο στις 22 Αυγούστου και παραλήφθηκε από την Επιτροπή στις 25 Αυγούστου 1997. Συνεπώς, η αίτηση παρατάσεως της καθορισθείσας για την υποβολή των προσφορών προθεσμίας υποβλήθηκε από τη Frezza μετά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας.
- 32 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι τόσο η υποβολή της προσφοράς της Frezza όσο και η αίτησή της περί μεταθέσεως της τελευταίας ημερομηνίας και, κατά μείζονα λόγο, η συναίνεση της Επιτροπής για τη μετάθεση της ημερομηνίας αυτής συνέβησαν μετά τη λήξη της ταχθείσας για την υποβολή των προσφορών προθεσμίας.

- 33 Συνεπώς, η Επιτροπή διέπραξε σφάλμα αποδεχόμενη την εκπρόθεσμη προσφορά της Frezza.

Επί του μη αποκλεισμού προσφορών κατά το στάδιο του πρώτου ελέγχου των επίπλων

- 34 Η ενάγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή, στην έκθεσή της προς τη συμβουλευτική επιτροπή αγορών και συμβάσεων, επισημαίνει ότι από τον πρώτο έλεγχο των εκτεθέντων επίπλων δεν οδηγήθηκε στον αποκλεισμό κανενός από τα δεκαέξι σύνολα γραφείων που εκτέθηκαν. Η ενάγουσα θεωρεί ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι τουλάχιστον ύποπτος, διότι, κατ' αυτήν, από τον έλεγχο των δελτίων τεχνικής αξιολόγησης συνάγεται ότι, εκτός από την προσφορά της Frezza και τη δική της, οι υποβληθείσες προσφορές δεν ήταν σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή διέπραξε κατά το στάδιο αυτό σφάλμα κατά την εκτίμηση της συμφωνίας των προσφορών με τη συγγραφή υποχρεώσεων.

- 35 Συναφώς, η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι από την εξέταση των εκτεθέντων επίπλων δεν οδηγήθηκε στον αποκλεισμό προσφορών λόγω μη συμφωνίας με τη συγγραφή υποχρεώσεων και τονίζει, επιπλέον, ότι επέτρεψε κάποια ελαστικότητα ως προς την τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών.

- 36 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι, με βάση τα δελτία τεχνικής αξιολόγησης τριών από τους πέντε αξιολογητές, ήτοι των Ackermans, Reynen και Gasparini, κανένα έπιπλο, εκτός από τα έπιπλα της Frezza και της ενάγουσας, δεν ήταν σύμφωνο με τη συγγραφή υποχρεώσεων, διότι τα βαθμολόγησαν με τον βαθμό 0 προσθέτοντας την ένδειξη «μη σύμφωνο».

- 37 Εντούτοις, η αιτίαση ότι η Επιτροπή θα έπρεπε, ήδη κατά τον πρώτο έλεγχο των εκτεθέντων επίπλων, να αποκλείσει κάποια από τα δεκαέξι σύνολα των εκτεθέντων γραφείων, στερείται λυσιτέλειας. Ειδικότερα, ως εκ της φύσεώς τους, τα αποτελέσματα ενός προκαταρκτικού ελέγχου είναι προσωρινά και υποκείμενα σε αναθεώρηση κατά τις μεταγενέστερες φάσεις της διαδικασίας.

- 38 Σημασία έχει να εξακριβωθεί αν η διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως στο σύνολό της διεξήχθη ορθά και, ειδικότερα, αν η διαδικασία αυτή κατέστησε δυνατό κατά το πέρας της, να αποκλειστούν οι μη σύμφωνες προσφορές και να γίνει δεκτή μια προσφορά σύμφωνη ενδεχομένως με τους όρους της συγγραφής υποχρεώσεων. Επομένως, εν προκειμένω, δεν έχει συνέπειες το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια προκαταρκτικού ελέγχου, καμία προσφορά δεν αποκλείστηκε, κακώς ή ορθώς, λόγω μη συμφωνίας με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ακόμη και αν ακολούθως μεταγενέστερα ορισμένοι αξιολογητές θεώρησαν ότι καμία προσφορά, εκτός από αυτές της Frezza και της ενάγουσας, δεν ήταν σύμφωνη με τη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 39 Κατά συνέπεια, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

Επί του ελέγχου των δελτίων τεχνικής αξιολογήσεως

- 40 Η ενάγουσα ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι από τις πέντε τεχνικές αξιολογήσεις ένα μόνο δελτίο αξιολόγησης (αυτό του Reynen) μπορεί να θεωρηθεί ότι έγινε από άτομο που εξέτασε πράγματι τα εκτεθέντα από τους υποβαλόντες προσφορά επίπλα.

— Επί των καταρτισθέντων από τον Wood δελτίων

- 41 Η ενάγουσα παρατηρεί, καταρχάς, ότι τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως που κατάρτισε ο Wood δεν είναι υπογεγραμμένα ούτε φέρουν ημερομηνία. Στη συνέχεια, τα δελτία αυτά δεν περιλαμβάνουν κανένα σχόλιο. Έτσι, ο βαθμός 5 με τον οποίο βαθμολογήθηκε η Frezza, όσον αφορά τη συμφωνία της προσφοράς με τη συγγραφή υποχρεώσεων, δεν σχολιάζεται, ενώ η εν λόγω προσφορά δεν ανταποκρινόταν προδήλως στις προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων. Επιπλέον, η ενάγουσα διερωτάται αν η γνώμη του Wood είναι απολύτως αντικειμενική, δεδομένου ότι είναι υπεύθυνος των επίπλων και έχει συνεχή επαφή με τους προμηθευτές επίπλων γραφείου, μεταξύ των οποίων η Frezza.

- 42 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ανάλυση του Wood είναι χειρόγραφη και ότι, επομένως, η έλλειψη υπογραφής δεν συνιστά εμπόδιο στον προσδιορισμό του συντάκτη της ούτε, κατά μείζονα λόγο, θίγει το κύρος της αναλύσεώς του. Η ενάγουσα δεν προσκομίζει καμία απόδειξη σχετική με την κατά τους ισχυρισμούς της προδήλως εσφαλμένη αξιολόγηση.
- 43 Καταρχάς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει συναφώς ότι οι αξιολογητές είχαν λάβει έντυπα που τους έδιναν τη δυνατότητα να βαθμολογήσουν με βαθμό από 0 έως 5 κάθε δείγμα ανάλογα με την αντιστοιχία του προς τα ποιοτικά κριτήρια της συγγραφής υποχρεώσεων. Σε κάθε έντυπο, διευκρινίζεται ότι «οι βαθμοί 5 και 0 πρέπει να αιτιολογούνται».
- 44 Στη συνέχεια, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως προκύπτει από την εξέταση των δελτίων τεχνικής αξιολόγησης, ο Wood, αφενός, δεν τα υπέγραψε ούτε τα χρονολόγησε και, αφετέρου, δεν διατύπωσε κανένα σχόλιο για να δικαιολογήσει τους βαθμούς 5 που χορήγησε (ιδίως στις προσφορές Β και Γ της Frezza).
- 45 Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Wood παρέλειψε, επιπλέον, να συμπληρώσει το ειδικό τμήμα «συμφωνία με τη συγγραφή υποχρεώσεων» για όλες τις προσφορές. Η Επιτροπή δεν παρέχει καμία εξήγηση περί αυτού.
- 46 Όσον αφορά την έλλειψη υπογραφής και χρονολογίας, το επιχείρημα της Επιτροπής, ότι η ανάλυση του Wood είναι χειρόγραφη και, επομένως, η έλλειψη υπογραφής δεν συνιστά εμπόδιο στον προσδιορισμό του συντάκτη της ούτε, κατά μείζονα λόγο, θίγει το κύρος της αναλύσεώς του, πρέπει να απορριφθεί.

- 47 Συγκεκριμένα, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η υπογραφή δεν είναι απολύτως απαραίτητη, μόνον οι χειρόγραφες εγγραφές που περιλαμβάνονται στα εν λόγω δελτία τεχνικής αξιολογήσεως, ήτοι «IXC3», «WOOD» και «A», δεν αρκούν για τον προσδιορισμό του συντάκτη τους και, συνεπώς, δεν μπορούν να υποκαταστήσουν μια υπογραφή της οποίας η πρωταρχική λειτουργία συνίσταται στον προσδιορισμό κατά βέβαιο τρόπο του συντάκτη του εγγράφου.
- 48 Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται, εξάλλου, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή ουδόλως εξήγησε την έλλειψη σχολίων του Wood δικαιολογούντων τη βαθμολόγηση με τον βαθμό 5. Η έλλειψη αιτιολογήσεως των βαθμών αυτών, κατά παράβαση των οδηγιών που δόθηκαν στους αξιολογητές, και το γεγονός ότι ο Wood παρέλειψε, επιπλέον, να συμπληρώσει το ειδικό τμήμα «συμφωνία με τη συγγραφή υποχρεώσεων» είναι, καθ'αυτά, ικανά να καταστήσουν άκυρα τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως που αυτός κατέγραψε.
- 49 Αντίθετα, όσον αφορά την αιτίαση της ενάγουσας ότι η γνώμη του Wood δεν είναι απολύτως αντικειμενική δεδομένου ότι είναι υπεύθυνος επίπλων και έχει συνεχή επαφή με τους προμηθευτές επίπλων γραφείου, μεταξύ των οποίων η Frezza, αρκεί η διαπίστωση ότι είναι λογικό οι τεχνικές αξιολογήσεις να γίνονται από υπαλλήλους ειδικούς στον τομέα αυτό. Επιπλέον, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, οι πέντε τεχνικοί αξιολογητές προέρχονταν από τη διοικητική μονάδα «αγορές, προμήθειες» στις Βρυξέλλες ή στο Λουξεμβούργο. Συνεπώς, η αντίρρηση που προβάλλεται κατά του Wood θα μπορούσε να προβληθεί κατά των πέντε αξιολογητών. Τέλος, οι αξιολογητές που ήταν υπέρ της ενάγουσας εργάζονται επίσης στην ίδια με τον Wood διοικητική μονάδα.
- 50 Εντούτοις, από τις προηγούμενες διαπιστώσεις προκύπτει ότι η Επιτροπή διέπραξε σφάλμα λαμβάνοντας υπόψη τα δελτία αξιολογήσεως του Wood.

— Επί των καταρτισθέντων από τον Zastawnik δελτίων

- 51 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι τα δελτία των Scholtes και Zastawnik είναι συμπληρωμένα κατά τρόπο περιέργο, δεν περιλαμβάνουν σχόλια και δεν είναι ούτε υπογεγραμμένα ούτε χρονολογημένα. Η ενάγουσα παρατηρεί ότι ο Scholtes δεν μπήκε στον κόπο να διατυπώσει το παραμικρό σχόλιο για τους βαθμούς που έβαλε και διερωτάται για το ότι οι βαθμοί αυτοί κυμαίνονται αποκλειστικώς μεταξύ 3 και 4 για όλες τις προσφορές, ενώ άλλοι αξιολογητές βαθμολόγησαν με τον βαθμό 0. Η ενάγουσα καταλήγει ότι ο Scholtes δεν συμπλήρωσε τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως με τον δέοντα επαγγελματισμό.
- 52 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το δελτίο τεχνικής αξιολογήσεως που καταρτίστηκε στο όνομα των Scholtes και Zastawnik αντιστοιχεί στην πραγματικότητα σε μία μόνο αξιολόγηση, η οποία έγινε από τον Zastawnik, ο οποίος αντικαθιστούσε τον Scholtes. Αντίθετα από τους ισχυρισμούς της ενάγουσας, τα δελτία του Zastawnik είχαν συμπληρωθεί ορθά, ήταν χρονολογημένα και υπογεγραμμένα στην πρώτη σελίδα. Η Επιτροπή υποστηρίζει, επίσης, ότι ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι τα δελτία είχαν κατατεθεί κατά τρόπο «περιέργο» είναι υβριστικός και, κυρίως, στερείται βασιμότητας. Ειδικότερα, οι βαθμοί του αξιολογητή αυτού συμπίπτουν στις περισσότερες των περιπτώσεων με τους βαθμούς των υπόλοιπων αξιολογητών και δεν εκφεύγουν σε καμία περίπτωση του πλαισίου των οριακών βαθμών που έδωσαν οι υπόλοιποι αξιολογητές.
- 53 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η επίκριση της ενάγουσας για τον τρόπο κατά τον οποίο ο Zastawnik συμπλήρωσε τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως στηρίζεται αποκλειστικά στο γεγονός ότι οι βαθμοί του δεν συμπίπτουν με τους βαθμούς άλλων αξιολογητών περισσότερο ευνοϊκών για την ενάγουσα. Κατά την Επιτροπή, με βάση την ίδια συλλογιστική, θα μπορούσε να εξαχθεί το αντίθετο συμπέρασμα ότι οι αξιολογήσεις των τριών ευνοϊκών για την ενάγουσα βαθμολογητών πρέπει να μη ληφθούν υπόψη λόγω ελλείψεως αντικειμενικότητας.
- 54 Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι, αντίθετα από τον ισχυρισμό της ενάγουσας ότι τα δελτία του Zastawnik δεν είναι χρονολογημένα ούτε υπογεγραμμένα, τα δελτία αυτά είναι

υπογεγραμμένα και φέρουν χρονολογία στην πρώτη σελίδα (παρατηρείται ότι το δελτίο τεχνικής αξιολογήσεως κάθε προσφοράς περιλαμβάνει τρεις συραμμένες σελίδες). Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτός ο ασυνήθιστος τρόπος υπογραφής ενός εγγράφου διά της υπογραφής στην πρώτη σελίδα του εγγράφου δεν θίγει το κύρος των εν λόγω τεχνικών δελτίων. Συγκεκριμένα, η υπογραφή επιτρέπεται να γίνει δεκτό, ελλείψει αντίθετης αποδείξεως, ότι ο συντάκτης του είναι πράγματι το πρόσωπο που συμπλήρωσε τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως.

- 55 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το γεγονός ότι το Zastawnik δεν μπόρεσε στον κόπο να διατυπώσει το παραμικρό σχόλιο για τους βαθμούς που έδωσε, από τον έλεγχο των δελτίων προκύπτει ότι ο αξιολογητής αυτός δεν βαθμολόγησε με τους βαθμούς 0 ή 5 και, κατά συνέπεια, δεν χρειαζόταν κανένα σχόλιο. Συνεπώς, το επιχείρημα αυτό είναι αβάσιμο.
- 56 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως δεν συμπληρώθηκαν με τον δέοντα επαγγελματισμό, καθόσον οι βαθμοί του Zastawnik κυμαίνονταν αποκλειστικά μεταξύ 3 και 4, ενώ οι υπόλοιποι αξιολογητές βαθμολόγησαν με τον βαθμό 0 επιχειρηματολογώντας σχετικά, είναι βεβαίως περιεργό το ότι ορισμένοι αξιολογητές (Ackermans, Reynen και Gasparini) θεώρησαν ότι όλες οι προσφορές, εκτός από τις προσφορές της ενάγουσας και της Frezza, δεν ήταν σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ενώ ο Zastawnik βαθμολόγησε όλες τις προσφορές με τον βαθμό 3 ή 4 (με μία μόνο εξαίρεση). Εντούτοις, αυτή καθεαυτή η διαφορά στις αξιολογήσεις δεν αρκεί, ούτε συνδυαζόμενη με το γεγονός ότι τα δελτία υπογράφονται και φέρουν χρονολογία στην πρώτη μόνο σελίδα, για να θεωρηθεί ότι τα καταρτισθέντα από τον Zastawnik δελτία δεν είναι έγκυρα.
- 57 Συγκεκριμένα, τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως σκοπούν στη συλλογή αξιολογήσεων στις οποίες προβαίνουν διαφορετικοί αξιολογητές των οποίων οι απόψεις μπορούν προφανώς να διαφέρουν.
- 58 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή μπορούσε να λάβει υπόψη τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως του Zastawnik και, συνεπώς, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

— Επί των δελτίων τεχνικής αξιολόγησης των Reynen, Ackermans και Gasparini

- 59 Η ενάγουσα επισημαίνει ότι οι Reynen, Ackermans και Gasparini, κατόρθωσαν πανομοιότυπα δελτία τεχνικής αξιολόγησης και καταλήγει ότι προέβησαν από κοινού στην αξιολόγηση των εκτεθέντων επίπλων. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι μόνον ο Reynen (ή από κοινού με τους Ackermans και Gasparini) φαίνεται ότι εξέτασε τα έπιπλα αυτά.
- 60 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα καταρτισθέντα από τους Ackermans και Gasparini δελτία περιλαμβάνουν κάποια σφάλματα σε λεπτομέρειες, χωρίς, εντούτοις, αυτές να επιδρούν στο αποτέλεσμα της αξιολόγησης. Έτσι, υπογράφεται μόνον η πρώτη σελίδα, η υπογραφή του Reynen τίθεται στις σελίδες 2 και 3 των συμπληρωθέντων από τον Ackermans εντύπων· το κριτήριο «λειτουργικότητα» δεν αποτέλεσε αντικείμενο αξιολόγησης στο έντυπο του Gasparini για τα έπιπλα της Frezza, πράγμα που οδήγησε στο να δοθεί ο βαθμός 0 όσον αφορά το κριτήριο αυτό στην ποιοτική αξιολόγηση.
- 61 Πρώτον, πρέπει να τονιστεί ότι τα δελτία τεχνικής αξιολόγησης του Reynen μόρρεσαν εγκύρως να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή κατά την εν λόγω διαδικασία. Εξάλλου, η ενάγουσα δεν ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλημμέλεια λαμβάνοντάς τα υπόψη.
- 62 Δεύτερον, όσον αφορά τα δελτία τεχνικής αξιολόγησης του Ackermans, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα δελτία του αξιολογητή αυτού επαναλαμβάνουν απλώς τα δελτία του Reynen. Ειδικότερα, όπως, εξάλλου, παραδέχεται η Επιτροπή, τα καταρτισθέντα από τον Ackermans δελτία είναι φωτοτυπίες των δελτίων του Reynen, επί των οποίων ο Ackermans περιορίστηκε να διαγράψει το όνομα του Reynen και να προσθέσει την υπογραφή του (χωρίς μάλιστα να διαγράψει την υπογραφή του Reynen). Σε ορισμένες σελίδες, ο Ackermans διέγραψε το όνομα του Reynen, αλλά δεν πρόσθεσε το δικό του ούτε υπέγραψε. Στο δελτίο για την προσφορά Μ της εταιρίας Mercator, ο Ackermans, όπως ο Reynen, δεν αξιολόγησε το

σύμφωνο προς τη συγγραφή υποχρεώσεων. Σε ένα μόνο δελτίο αξιολογήσεως, αυτό της προσφοράς C της Frezza, ο Ackermans διέγραψε δύο βαθμούς που έδωσε ο Reynen και βελτίωσε την αξιολόγηση της λειτουργικότητας και του συμφώνου προς τη συγγραφή υποχρεώσεων (από 2 σε 3), αφήνοντας άθικτα τα σχολια και την υπογραφή του Reynen.

- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν μπορούσε να λάβει υπόψη τα δελτία του Ackermans.
- 64 Τρίτον, όσον αφορά την αξιολόγηση του Gasparini, από την εξέταση των δελτίων τεχνικής αξιολογήσεως που αυτός συμπλήρωσε προκύπτει ότι η βαθμολογία που έδωσε συμπίπτει σε όλες τις περιπτώσεις με τη βαθμολογία του Reynen και, κατά συνέπεια, και με αυτή του Ackermans. Αν η διαπίστωση αυτή εξηγείται σε περιπτώσεις όπου, λόγω της μη συμφωνίας των προσφορών με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ο βαθμός που δίνεται είναι 0, είναι αντίθετα πιο εντυπωσιακή στις υπόλοιπες περιπτώσεις, ήτοι στις περιπτώσεις της ενάγουσας και της Frezza. Η ομοιότητα, ή καλύτερα η ταύτιση, των σχολίων του Gasparini και του Reynen οδηγούν στην πεποίθηση ότι τα δελτία αντιγράφηκαν χωρίς να έχει γίνει πραγματική ατομική αξιολόγηση ή, τουλάχιστον, ότι το περιεχόμενό τους προκύπτει από μια αξιολόγηση που έγινε από κοινού.
- 65 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι στα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως αναφέρεται ότι «ο βαθμός 0 οδηγεί σε αποκλεισμό για τα κριτήρια της στερεότητας και του φινιρίσματος, αν δόθηκε και αιτιολογήθηκε από τουλάχιστον τρία άτομα». Από τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως προκύπτει, όμως, ότι οι Reynen, Ackermans και Gasparini βαθμολόγησαν με 0, όσον αφορά τα δύο αυτά κριτήρια, όλες τις προσφορές εκτός από τις προσφορές της ενάγουσας και της αναδόχου. Κατόπιν των σχετικών γραπτών ερωτήσεων του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, πάντως, οι εν λόγω προσφορές δεν είχαν αποκλειστεί. Η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε ότι το σημείωμα του διοικητικού φακέλου σχετικά με τη μεθοδολογία αξιολόγησης των προσφορών διευκρινίζει ότι «ο αποκλεισμός του αξιολογούμενου προϊόντος θα θεωρείται έγκυρος αν, χωρίς προηγούμενη συνενόηση, τρεις τουλάχιστον αξιολογητές βαθμολογούσαν με τον βαθμό 0 που συνεπάγεται αποκλεισμό, συνοδεύοντας τη βαθμολογία αυτή με εμπεριστατωμένη επιχειρηματολογία», ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι οι εν λόγω τρεις αξιολογήσεις είχαν γίνει προδήλως μετά από προηγούμενη συνενόηση, δεν μπορούσε να προβεί στον αποκλεισμό για τον λόγο αυτό.

- 66 Συνεπώς, η ίδια η Επιτροπή παραδέχεται ότι οι τρεις αξιολογητές προέβησαν προδήλως σε από κοινού αξιολόγηση των προσφορών. Βεβαίως, καμία διάταξη της οδηγίας 93/36 δεν επιβάλλει ρητώς συγκεκριμένο αριθμό αξιολογήσεων ή δεν προβλέπει ότι οι αξιολογητές πρέπει να κάνουν την αξιολόγησή τους με απόλυτη ανεξαρτησία και χωρίς συνεννόηση. Εντούτοις, η αρχή της χρηστής διοικήσεως, που διαπνέει τη διεξαγωγή των διαδικασιών αναθέσεως δημοσίων συμβάσεων με διαπραγματεύσεις, απαιτεί οι εξεταστές που καλούνται να αξιολογήσουν τις προσφορές των υποβαλλόντων προσφορά να ενεργούν, τουλάχιστον καταρχάς, κατά τρόπο ανεξάρτητο βαθμολογώντας με βάση πραγματογνωμοσύνη που διενεργούν προσωπικά.
- 67 Επομένως, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν μπορούσε να λάβει υπόψη της αξιολογήσεις του Gasparini.
- 68 Τέλος, ενόψει των προεκτεθέντων, οι αξιολογήσεις των Wood, Ackermans και Gasparini έπρεπε να μη ληφθούν υπόψη και η Επιτροπή διέπραξε σφάλμα λαμβάνοντας υπόψη τις εν λόγω αξιολογήσεις.

Επί της συμφωνίας της προσφοράς της Frezza με τη συγγραφή υποχρεώσεων

- 69 Πριν εξεταστούν οι πλημμέλειες που τυχόν διέπραξε η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση του συμφώνου της προσφοράς της Frezza προς τη συγγραφή υποχρεώσεων, πρέπει να καθορισθεί το περιθώριο εκτιμήσεως που είχε η Επιτροπή στη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως με διαπραγμάτευση.
- 70 Συναφώς, η ενάγουσα θεωρεί ότι η ευελιξία της Επιτροπής στο πλαίσιο μιας διαδικασίας με διαπραγμάτευση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των κριτηρίων που η

ίδια καθόρισε για την ανάθεση της εν λόγω συμβάσεως. Η ενάγουσα αναφέρεται, έτσι, στον οδηγό αγορών και συμβάσεων, που κατάρτισε η συμβουλευτική επιτροπή αγορών και συμβάσεων και καταλήγει ότι ορισμένοι όροι της επίμαχης συμβάσεως, οι οποίοι κρίθηκαν υποχρεωτικοί, δεν κατέλιπαν περιθώριο εκτιμήσεως στην Επιτροπή.

- 71 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι δεν υποχρεούται να τηρεί αυστηρά τις τεχνικές προδιαγραφές της συγγραφής της υποχρεώσεων στο πλαίσιο προσφοράς με διαπραγμάτευση αντίκειται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/36, το οποίο προβλέπει ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει υπόψη μόνον τις προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες καθορισθείσες προδιαγραφές. Όποια και αν είναι η εξουσία διαπραγματεύσεως που έχει η Επιτροπή, είναι αδιανόητο αυτή να μην πρέπει να λάβει υπόψη τα κριτήρια που πρέπει να τηρηθούν και που καθορίστηκαν από την ίδια. Επιπλέον, η Επιτροπή οφείλει να τηρεί την αρχή της ισότητας μεταξύ των προσφερόντων.
- 72 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η πολύ αυστηρή εφαρμογή της συγγραφής υποχρεώσεων θα οδηγούσε, εν προκειμένω, στον αποκλεισμό του συνόλου των προσφορών, συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς της ενάγουσας. Υποστηρίζει ότι από το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 93/36 προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή έχει, στο πλαίσιο διαδικασίας με διαπραγμάτευση, δικαίωμα διαπραγματεύσεως. Μπορεί να δεχθεί προσφορές που δεν είναι απολύτως σύμφωνες με τις τεχνικές προδιαγραφές, οι οποίες, όμως, συνιστούν αποδεκτή λύση για την αναθέτουσα αρχή, τηρώντας την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των προσφερόντων.
- 73 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τήρησε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των προσφερόντων, ιδίως όσον αφορά την ενάγουσα. Υπενθυμίζει ότι, καταρχάς, μετά από πρόσκληση υποβολής προσφορών που απέβη άκαρπη, κάλεσε σημαντικό αριθμό προμηθευτών να εκθέσουν τα έπιπλά τους. Στη συνέχεια, επέτρεψε κάποια ελαστικότητα όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές, ιδίως έναντι της ενάγουσας, προκειμένου να μπορέσει να επιλέξει τα έπιπλα που ανταποκρίνονταν περισσότερο στις εν λόγω προδιαγραφές και στις ανάγκες της. Τέλος, προέβη στην επιλογή της βάσει των ίδιων κριτηρίων και υποκριτηρίων αναθέσεως με αυτά που χρησιμοποίησε στο πλαίσιο της άκαρπης προσκλήσεως υποβολής προσφορών, που προηγήθηκε της διαδικασίας με διαπραγμάτευση, προκειμένου να δεχθεί «την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά».

- 74 Όσον αφορά το στηριζόμενο στο άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 93/36 επιχείρημα της Επιτροπής, προκειμένου να ισχυριστεί ότι διαθέτει δικαίωμα διαπραγματεύσεως, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι η διάταξη αυτή προβλέπει τις περιστάσεις υπό τις οποίες η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφύγει σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, δεν αφορά, όμως, τον τρόπο εφαρμογής της εν λόγω διαδικασίας. Συνεπώς, το επιχείρημα της Επιτροπής που ερείδεται στην εν λόγω διάταξη στερείται βασιμότητας.
- 75 Το άρθρο 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 93/36 ορίζει, βεβαίως, ότι για τους σκοπούς της οδηγίας νοούνται ως «διαδικασίες με διαπραγμάτευση»: οι εθνικές διαδικασίες στα πλαίσια των οποίων οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν στους προμηθευτές της επιλογής τους και διαπραγματεύονται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.
- 76 Εντούτοις, ακόμα και αν η αναθέτουσα αρχή έχει εξουσία διαπραγματεύσεως στο πλαίσιο μιας διαδικασίας με διαπραγμάτευση, πρέπει πάντα να μεριμνά για την τήρηση των όρων της συγγραφής υποχρεώσεων στους οποίους επέλεξε ελεύθερα να προσδώσει υποχρεωτικό χαρακτήρα.
- 77 Αυτό επιβεβαιώνεται από το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/36, που ορίζει ότι, όταν η ανάθεση της σύμβασης γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις εναλλακτικές προσφορές που υποβάλλουν οι προσφέροντες, εφόσον οι προσφορές αυτές ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προδιαγραφές που έχουν καθορίσει οι εν λόγω αναθέτουσες αρχές.
- 78 Εν προκειμένω, ως παράρτημα στη συγγραφή υποχρεώσεων περιλαμβάνονται διάφορα δελτία χαρακτηριστικών που επαναλαμβάνουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά, ορισμένα από τα οποία θεωρούνται ως υποχρεωτικοί όροι «επί ποινή μη συμφωνίας της προσφοράς» (σημείο XII των δελτίων χαρακτηριστικών).

- 79 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι στο από 1η Ιουλίου 1997 έγγραφο, που ο Rosin (προϊστάμενος της διοικητικής μονάδας 3 «Αγορές, προμήθειες» της διευθύνσεως Γ «Διοίκηση» της ΓΔ ΙΧ) απηύθυνε στους προσφέροντες στο πλαίσιο της προσκλήσεως υποβολής προσφορών αναφερόταν: «συναφώς, θα ήθελα να επισημάνω τη σημασία της τήρησης των προδιαγραφών της συγγραφής υποχρεώσεων, ιδίως των υποχρεωτικών όρων που περιλαμβάνονται σε αυτή. Η μη τήρησή τους εκ μέρους σας μας υποχρεώνει δυστυχώς να αποκλείσουμε χωρίς εξαίρεση την προσφορά σας». Το έγγραφο αυτό μαρτυρεί τη σημασία που η Επιτροπή απέδιδε στην τήρηση των προδιαγραφών της συγγραφής υποχρεώσεων, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι, κατά την Επιτροπή, δεν αποτελούσε τμήμα της συγγραφής υποχρεώσεων που απεστάλη στους προσφέροντες, αλλ' ανακοίνωνε την κίνηση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση προσκαλώντας τους παραλήπτες του να υποβάλουν προσφορά.
- 80 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή, αν και διέθετε εξουσία διαπραγματεύσεως στο πλαίσιο της διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ήταν, εντούτοις, υποχρεωμένη να μεριμνά για την τήρηση των όρων της συγγραφής υποχρεώσεων που κρίθηκαν υποχρεωτικοί.
- 81 Επιβάλλεται τώρα η εξέταση των επιχειρημάτων της ενάγουσας που αντλούνται από τη μη συμφωνία της προσφοράς της Frezza με τη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 82 Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι από τα σχόλια που διατύπωσαν οι Reynen, Ackermans και Gasparini στα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως σχετικά με τις προσφορές Β και C της Frezza προκύπτει ότι οι προσφορές αυτές δεν ανταποκρίνονταν στις προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων, οι οποίες κρίθηκαν υποχρεωτικές. Έτσι, επισημαίνει ότι το είδος VI-A δεν είχε κυλίνδρους για τη ρύθμιση του ύψους· ότι τα συρτάκια του είδους VI-B δεν άνοιγαν κατά 105 %· ότι δεν προτεινόταν ανοιχτή χρωματική απόχρωση· ότι η προέκταση του τραπεζιού του είδους V-F δεν επέτρεπε πολυλειτουργική χρήση αριστερά ή δεξιά του γραφείου· ότι οι διαστάσεις των επίπλων δεν ήταν σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 83 Όσον αφορά τις διαστάσεις των επίπλων, η ενάγουσα ισχυρίζεται, αντικρούοντας το επιχείρημα της Επιτροπής που αντλείται από τη μη συμφωνία της προσφοράς με τη

συγγραφή υποχρεώσεων για τον λόγο ότι οι διαστάσεις των τραπεζιών συνδριάσεων και των γραφείων που προτάθηκαν από αυτήν δεν ήταν σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ότι αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι διαστάσεις περιλαμβάνονταν στους υποχρεωτικούς όρους, οι διαστάσεις των γραφείων και των τραπεζιών συνεδριάσεων που περιλαμβάνονται στην προσφορά της Frezza δεν ήταν περισσότερο σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων.

- 84 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει, επομένως, να εξεταστεί αν οι διαστάσεις των τραπεζιών περιλαμβάνονται στους υποχρεωτικούς όρους που έπρεπε να πληρούν οι προσφορές επί ποινή αποκλεισμού λόγω μη συμφωνίας τους με τη συγγραφή υποχρεώσεων. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι τα δελτία χαρακτηριστικών της συγγραφής υποχρεώσεων προέβλεπαν ρητώς, όσον αφορά τόσο τα γραφεία όσο και τα τραπεζία συνεδριάσεων, τα εξής: «XII. Υποχρεωτικοί όροι. Επί ποινή μη συμφωνίας της προσφοράς με τη συγγραφή υποχρεώσεων. [...] Άρθρο III: πρέπει να προτείνονται δυο τουλάχιστον διαστάσεις».
- 85 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι περιλαμβάνονται στους υποχρεωτικούς όρους οι διαστάσεις που προσδιορίζονται εντός πλαισίων που καθορίστηκαν με τη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 86 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι τα σχετικά με τα τραπεζία δελτία χαρακτηριστικών δεν ανέφεραν ότι οι διαστάσεις ήταν υποχρεωτικές αντίθετα με το δελτίο χαρακτηριστικών του είδους με αριθμό αναφοράς 2.04 για το οποίο αναφερόταν «υποχρεωτικό ύψος».
- 87 Συναφώς, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι οι διαστάσεις περιλαμβάνονταν στους υποχρεωτικούς όρους. Ειδικότερα, το γεγονός ότι ζητήθηκε να προτείνονται δύο τουλάχιστον διαστάσεις σημαίνει ότι τέσσερα τραπεζία, δύο τραπεζία συνεδριάσεων και δύο γραφεία, με διαφορετικές, αλλά συμπεριλαμβανόμενες στα καθοριζόμενα με τη συγγραφή υποχρεώσεων πλαίσια, έπρεπε να περιλαμβάνονται στην προσφορά. Αν γίνει δεκτό ότι οι προσφέροντες είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν προσφορά για έπιπλα με διαστάσεις που δεν περιλαμβάνονταν στα πλαίσια που καθορίζονταν με τη συγγραφή υποχρεώσεων, τότε θα αναιρούνταν οποιοδήποτε χρήσιμο αποτέλεσμα της μνείας των διαστάσεων στην πρόσκληση για υποβολή προσφορών.

- 88 Πρέπει να σημειωθεί, επιπλέον, ότι σε άλλα δελτία χαρακτηριστικών (π.χ. στα δελτία χαρακτηριστικών σχετικά με τα κυλιόμενα τραπέζια ή με τα ερμάρια), οι διαστάσεις δεν αναφέρονται στο άρθρο XII σχετικά με τους υποχρεωτικούς όρους και πριν από αυτές υπάρχουν τα σημεία «+». Επομένως, αν οι διαστάσεις των τραπέζιών δεν περιλαμβάνονταν στους υποχρεωτικούς όρους, θα προηγούνταν και αυτών τα σημεία «+» και η μνεία «άρθρο III: πρέπει να προτείνονται δύο τουλάχιστον διαστάσεις» δεν θα περιλαμβανόταν στη στήλη των υποχρεωτικών όρων.
- 89 Όσον αφορά τη σύγκριση που επιχειρεί η ενάγουσα με το δελτίο χαρακτηριστικών του είδους με τον αριθμό αναφοράς 2.04 που αναφέρει «υποχρεωτικό ύψος», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το εν λόγω δελτίο προσδιορίζει τις απαιτούμενες διαστάσεις ως εξής: «(+ L. 120 × P. 80) × H. 72/75 cm». Αντίθετα απ' ό,τι στα δελτία χαρακτηριστικών για τα τραπέζια, του μήκους και του πλάτους προηγούνται τα σημεία «+», λόγος για τον οποίο προστέθηκε η μνεία «υποχρεωτικό ύψος».
- 90 Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό, όσον αφορά τα τραπέζια, ότι η προσφορά των προσφερόντων έπρεπε, προκειμένου να ανταποκρίνεται στους υποχρεωτικούς όρους, να περιλαμβάνει δύο τουλάχιστον διαστάσεις εντός των πλαισίων που καθόριζε η συγγραφή υποχρεώσεων.
- 91 Όσον αφορά τη συμφωνία της προσφοράς της Frezza με τη συγγραφή υποχρεώσεων, πρέπει να τονιστεί, καταρχάς, ότι η συγγραφή υποχρεώσεων επέβαλε, για τα γραφεία, διαστάσεις μεταξύ 160 cm και 200 cm για το μήκος, 80 cm και 100 cm για το πλάτος και 72 cm και 75 cm για το ύψος. Όσον αφορά τις διαστάσεις των τραπέζιων συνεδριάσεων, η συγγραφή υποχρεώσεων καθόριζε διαστάσεις μεταξύ 180 cm και 240 cm για το μήκος, 90 cm και 120 cm για το πλάτος και 75 cm για το ύψος.
- 92 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όσον αφορά τα γραφεία, η προσφορά της αναδόχου περιλάμβανε δύο τραπέζια απολύτως σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ήτοι το τραπέζι ZNS 160 και το τραπέζι ZNS 180, των οποίων οι διαστάσεις ήταν, όσον

αφορά το πρώτο, 166 cm μήκος, 80 cm πλάτος και 72 cm ύψος και, όσον αφορά το δεύτερο, 186 cm μήκος, 80 cm πλάτος και 74 cm ύψος. Η αιτίαση της ενάγουσας περί μη συμφωνίας με τη συγγραφή υποχρεώσεων των γραφείων που περιλαμβάνονταν στην προσφορά της Frezza πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

93 Όσον αφορά τα τραπέζια συνεδριάσεων, η ενάγουσα τονίζει ότι οι διαστάσεις που πρότεινε η Frezza ήταν 186 cm μήκος, 80 cm πλάτος και 72 cm ύψος ή 200 cm μήκος, 110 cm πλάτος και 72 cm ύψος. Απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι οι διαστάσεις των τραπεζιών συνεδριάσεων δεν ήταν απολύτως σύμφωνες με τις διαστάσεις που προβλέπονταν στη συγγραφή υποχρεώσεων.

94 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει, χωρίς να είναι ανάγκη να εξεταστούν οι υπόλοιπες αιτιάσεις που προβάλλει η ενάγουσα όσον αφορά τη συμφωνία της προσφοράς της αναδόχου με τη συγγραφή υποχρεώσεων, ότι η αιτίαση που αντλείται από το ότι η προσφορά της Frezza δεν αντιστοιχούσε στις προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων είναι βάσιμη όσον αφορά τις διαστάσεις των τραπεζιών συνεδριάσεων. Συνεπώς, η Επιτροπή διέπραξε σφάλμα κάνοντας δεκτή την προσφορά της Frezza.

Επί της αξιολογήσεως από την Επιτροπή των υπολοίπων κριτηρίων

95 Η ενάγουσα με το υπόμνημα αντικρούσε ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στον φάκελο της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο κατά τον οποίο τα σχετικά με την εγγύηση και τις υπηρεσίες κριτήρια αξιολογήθηκαν από την τεχνική ομάδα. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι δεν εξετάστηκε το συμβατό των προϊόντων από την άποψη σεβασμού του περιβάλλοντος.

- 96 Πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκλυψαν κατά τη διαδικασία. Εν προκειμένω, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, οι αιτιάσεις που αντλούνται, αφενός, από το ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στο φάκελο της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο κατά τον οποίο τα σχετικά με την εγγύηση και τις υπηρεσίες κριτήρια αξιολογήθηκαν από την τεχνική ομάδα και, αφετέρου, από το ότι δεν εξετάστηκε το συμβατό των προϊόντων από την άποψη του σεβασμού του περιβάλλοντος δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι συμπληρώνουν προηγουμένως προβληθέντα λόγο, άμεσα ή έμμεσα, με το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο και ότι έχουν στενή σχέση με αυτόν τον λόγο. Συνεπώς, οι αιτιάσεις αυτές πρέπει να κριθούν απαράδεκτες (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-104/97 P, Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Συλλογή 1999, σ. I-6983, σκέψεις 27 και 29· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, T-252/97, Dürbeck κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-3031, σκέψη 43 και της 14ης Φεβρουαρίου 2001, T-62/99, Sodima κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-655, σκέψεις 67 και 68).

Επί της αξιολόγησης από οικονομική άποψη των προσφορών της ενάγουσας και της Frezza

- 97 Η ενάγουσα ισχυρίζεται, όσον αφορά την αξιολόγηση των προσφορών, ότι κατά τους δικούς της υπολογισμούς των βαθμών η προσφορά της λαμβάνει περισσότερους βαθμούς από την προσφορά της Frezza. Συνεπώς, αμφισβητεί το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι, τόσο από τεχνική όσο και από οικονομική άποψη, η προσφορά της Frezza ήταν καλύτερη από τη δική της και υποστηρίζει ότι η Επιτροπή διέπραξε προδήλως σφάλμα κρίνοντας δεκτή την προσφορά της Frezza.
- 98 Με το υπόμνημά της απαντήσεως η ενάγουσα προβαίνει σε νέο υπολογισμό των βαθμών αποκλείοντας τα δελτία τεχνικής αξιολόγησης που κατάρτισαν οι Wood και Scholtes καθώς και τους βαθμούς που δόθηκαν για την εγγύηση και τις υπηρεσίες και υπολογίζοντας εκ νέου τις προταθείσες για τα κυλιόμενα τραπέζια με συρτάρια τιμές σε ισότιμη βάση.

- 99 Η Επιτροπή επιβεβαιώνει το αποτέλεσμα της οικονομικής και ποιοτικής της αξιολογήσεως όλων των προσφορών. Θεωρεί ότι ο συνοδεύων το δικόγραφο της προσφυγής πίνακας δεν είναι σαφής και, κυρίως, ότι δεν λαμβάνει υπόψη τη στάθμιση κάθε κριτηρίου ποιοτικής αξιολογήσεως.
- 100 Όσον αφορά τον εκ νέου υπολογισμό της οικονομικής αξίας των προσφορών, στον οποίο προβαίνει η ενάγουσα με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Επιτροπή παρατηρεί, κατ' ουσίαν, ότι η ενάγουσα προσεγγίζει επιλεκτικά τα κριτήρια αναθέσεως αποδεχόμενη ή αποκλείουσα ορισμένα κριτήρια και ορισμένους αξιολογητές ανάλογα με το τι ευνοεί την προσφορά της ή ακόμη επινοώντας άλλα κριτήρια, μη λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να τηρεί τα κριτήρια αναθέσεως που προβλέπονται στη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 101 Συναφώς, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι ο πίνακας που συνοδεύει το δικόγραφο της προσφυγής, με τον οποίο η ενάγουσα υπολογίζει εκ νέου τους βαθμούς που δόθηκαν από τις διάφορες ομάδες αξιολογητών στερείται παντελώς σαφήνειας.
- 102 Ομοίως, ο νέος υπολογισμός στον οποίο προβαίνει η ενάγουσα με το υπόμνημά της απαντήσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επαρκώς αξιόπιστος. Έτσι, παρατηρείται, καταρχάς, ότι στον νέο της υπολογισμό η ενάγουσα έλαβε υπόψη τα δελτία τεχνικής αξιολογήσεως που κατάρτισαν οι Reynen, Ackermans και Gasparini. Διαπιστώθηκε, όμως, ανωτέρω ότι μόνον τα δελτία των Reynen και Zastawnik μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν. Δεύτερον, η ενάγουσα απέκλεισε από τον νέο της υπολογισμό τους βαθμούς που δόθηκαν για την εγγύηση και τις υπηρεσίες. Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει, εντούτοις, ότι οι σχετικές αιτιάσεις της ενάγουσας είναι απαράδεκτες. Τέλος, η ενάγουσα υπολόγισε, χωρίς να προσκομίσει σχετικώς αποδείξεις, ένα επιπλέον κόστος, ανερχόμενο σε 40 %, για τις τεχνικές λύσεις που θα επέτρεπαν να ανοίγουν κατά 105 % τα συρτάρια των κυλιόμενων τραπεζιών, ενώ κατά την Επιτροπή το επιπλέον αυτό κόστος πρέπει να περιοριστεί σε 11 %. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί, συναφώς, ότι η ενάγουσα αναφέρει, με την προσφυγή της, ότι η προμήθεια συρταριών που ανοίγουν κατά 105 % είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής των προμηθειών από 10 έως 15 %.

- 103 Για τους λόγους αυτούς, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.
- 104 Όπως επικουρικώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή τονίζει, με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, ότι ακόμα και λαμβάνοντας υπόψη τους ισχυρισμούς της ενάγουσας που τείνουν στον αποκλεισμό των τεχνικών αξιολογήσεων των Zastawnik και Wood και στην εκτίμηση του επιπλέον κόστους των συρταριών σε 40 %, η προσφορά της θα κατατασσόταν πάντα σε χειρότερη θέση από την προσφορά της αναδόχου. Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η διαφορά μεταξύ της αναλύσεως της ενάγουσας και της αναλύσεως της Επιτροπής οφείλεται στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν αποκλείει τους βαθμούς που δόθηκαν για την εγγύηση και τις υπηρεσίες. Αφού οι σχετικές με την εγγύηση και τις υπηρεσίες αιτιάσεις κρίθηκαν अपαράδεκτες, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι έλαβε υπόψη τα δύο αυτά κριτήρια.
- 105 Επιπλέον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, αφενός, ακόμα και αποκλείοντας, αφενός, τις αξιολογήσεις των Ackermans, Gasparini και Wood, οι οποίες, όπως διαπιστώθηκε, δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή και, αφετέρου, λαμβάνοντας υπόψη, αφετέρου, επιπλέον κόστος 40 % για τα συρτάκια όπως προτείνει η ενάγουσα, η προσφορά της θα κατατασσόταν πάντα σε χειρότερη θέση από την προσφορά του αναδόχου.
- 106 Επομένως, η αιτίαση της ενάγουσας, η οποία αντλείται από σφάλμα κατά την οικονομική αξιολόγηση των προσφορών πρέπει να απορριφθεί.
- 107 Βάσει των προεκτεθέντων, επιβάλλεται το συμπέρασμα, όσον αφορά την παράνομη συμπεριφορά που προσάπτεται στην Επιτροπή, ότι αυτή διέπραξε μια σειρά σοβαρών σφαλμάτων, τα οποία, το καθένα ξεχωριστά ή τουλάχιστον όλα μαζί, πρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούν την πρώτη από τις τρεις αναγκαίες προϋποθέσεις για να

στοιχειοθετηθεί η εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας κατά την έννοια της προ-
 παρατεθείσας στη σκέψη 18 νομολογίας.

Επί της αιτιώδους συνάφειας

- 108 Για να αποδείξει την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των παραβάσεων που
 προσάπτονται στην Επιτροπή όσον αφορά την ανάθεση της συμβάσεως και την
 προβαλλόμενη ζημία, η ενάγουσα ισχυρίζεται κατ' ουσίαν ότι, ελλείψει των παρα-
 βάσεων αυτών, θα της ανετίθετο η σύμβαση με αποτέλεσμα να μην υποστεί καμία
 ζημία. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι δυσχερώς μπορεί να αμφισβητηθεί ότι, αν η
 Επιτροπή δεν υπέπιπτε στις διαπιστωθείσες παραβάσεις, η προσφορά της θα θεω-
 ρούνταν ως η μόνη σύμφωνη με τους υποχρεωτικούς όρους της συγγραφής υπο-
 χρεώσεων και θα θεωρούνταν, σε κάθε περίπτωση, ως η πλέον συμφέρουσα από
 οικονομική άποψη προσφορά, με συνέπεια να της ανατεθεί η σύμβαση. Θεωρεί ότι η
 Επιτροπή δεν διέθετε περιθώριο εκτιμήσεως.
- 109 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι για να γίνει δεκτή η προσφορά της
 ενάγουσας, πρέπει να αποδείξει ότι η προσφορά πληροί όλες τις απαιτούμενες
 προϋποθέσεις (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Μαΐου
 1995, T-478/93, Wafer Zoo κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1479, σκέψη 49, και
 της 21ης Μαρτίου 1996, T-230/94, Faguglia κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-195,
 σκέψη 46). Επομένως, πρέπει να εξεταστεί η συμφωνία της προσφοράς της ενά-
 γουσας με τη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 110 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι μπορούν να διαπιστωθούν τρία στοιχεία πρόδηλης μη
 συμφωνίας της προσφοράς της ενάγουσας. Πρώτον, οι διαστάσεις των τραπεζιών
 συνεδριάσεων δεν είναι σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων· δεύτερον, ούτε οι
 διαστάσεις των γραφείων είναι σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων· και τρίτον,

δεν έχουν τοποθετηθεί κύλινδροι ρυθμίσεως του ύψους των γραφείων. Η Επιτροπή διευκρινίζει ως προς το σημείο αυτό ότι από την ανάλυση των ενημερωτικών στοιχείων που συνόδευαν την προσφορά της ενάγουσας δεν προκύπτει ότι μπορούσε να εξευρεθεί εναλλακτική λύση. Επιπλέον, επισημαίνει ότι, αν και υπήρχαν παρεμβλήματα, εντούτοις, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η έλλειψη κυλίνδρων ρυθμίσεως του ύψους, οι οποίοι απαιτούνταν προκειμένου να πληρωθούν ο όρος της συμφωνίας με τη συγγραφή υποχρεώσεων.

- 111 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι μόνον η προσφορά της ήταν απολύτως σύμφωνη με τη συγγραφή υποχρεώσεων και παρατηρεί ότι ο Reynen βαθμολόγησε την προσφορά της, όσον αφορά τη συμφωνία με τις τεχνικές προδιαγραφές, με τον βαθμό 4/5, ενώ η προσφορά της Frezza έλαβε τον βαθμό 2/5.
- 112 Όσον αφορά τα τραπέζια συνεδριάσεων και τα γραφεία, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το δελτίο χαρακτηριστικών δεν αναφέρει ότι οι διαστάσεις ήταν υποχρεωτικές, καθόσον η συγγραφή υποχρεώσεων ανέφερε μόνον ότι έπρεπε υποχρεωτικώς να προταθούν δύο διαστάσεις. Όσον αφορά τους κυλίνδρους για τη ρύθμιση του ύψους, η ενάγουσα εκπλήσσεται που δεν βρέθηκαν στα εκτεθέντα έπιπλα, δηλώνει, όμως, ότι τα έπιπλα αυτά είχαν μεταλλικά παρεμβλήματα τα οποία προορίζονταν για την τοποθέτηση των κυλίνδρων.
- 113 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, για τους προεκτεθέντες λόγους, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι οι διαστάσεις των τραπεζιών περιλαμβάνονταν στους υποχρεωτικούς όρους.
- 114 Όσον αφορά, πρώτον, τις διαστάσεις των τραπεζιών συνεδριάσεων, η συγγραφή υποχρεώσεων προέβλεπε διαστάσεις μεταξύ 180 και 240 cm για το μήκος, 90 και 120 cm για το πλάτος και 75 cm για το ύψος. Το Πρωτοδικείο τονίζει ότι δεν αμφισβητείται ότι το εκτεθέν από την ενάγουσα τραπέζι είχε διαστάσεις 180 cm μήκος,

80 cm πλάτος και 72 cm ύψος και ότι το εναλλακτικώς προταθέν με την προσφορά τραπέζι είχε διαστάσεις 210 cm μήκος, 120 cm πλάτος και 72 cm ύψος. Επομένως, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, διαπιστώνεται ότι τα δύο προταθέντα τραπέζια δεν ήταν σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων όσον αφορά το ύψος τους, ενώ το πρώτο δεν ήταν σύμφωνο με τη συγγραφή υποχρεώσεων και ως προς το πλάτος.

- 115 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, δεύτερον, ότι ορθώς η Επιτροπή θεώρησε ότι οι διαστάσεις των γραφείων δεν ήταν σύμφωνες με τη συγγραφή υποχρεώσεων. Συγκεκριμένα, η συγγραφή υποχρεώσεων απαιτούσε διαστάσεις μεταξύ 160 και 200 cm μήκος, 80 και 100 cm πλάτος, 72 και 75 cm ύψος και την πρόταση δύο τουλάχιστον διαφορετικών διαστάσεων. Το γραφείο, όμως, που εξέθεσε η ενάγουσα είχε διαστάσεις 160 cm μήκος, 80 cm πλάτος και 72 cm ύψος, ενώ το τραπέζι που πρότεινε εναλλακτικά με την προσφορά της είχε διαστάσεις 210 cm μήκος, 120 cm πλάτος και 72 cm ύψος. Επομένως, όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, το τραπέζι που εναλλακτικώς προτάθηκε δεν ήταν σύμφωνο με τους όρους συγγραφής υποχρεώσεων λόγω του μήκους και του πλάτους του, ενώ από την εξέταση των συνδεδυμένων την προσφορά ενημερωτικών στοιχείων δεν προκύπτει ότι μπορούσε να εξευρεθεί εναλλακτική λύση.
- 116 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι τα τραπέζια που πρότεινε η ενάγουσα δεν ήταν σύμφωνα με τους υποχρεωτικούς όρους της συγγραφής υποχρεώσεων.
- 117 Όσον αφορά, επιπλέον, την έλλειψη κυλίνδρων για τη ρύθμιση του ύψους, η ενάγουσα περιορίζεται να εκφράσει την έκπληξή της για το γεγονός ότι οι εν λόγω κύλινδροι δεν βρέθηκαν στα εκτεθέντα έπιπλα και δηλώνει ότι τα έπιπλα αυτά είχαν μεταλλικά παρεμβλήματα που προορίζονταν για την τοποθέτηση των κυλίνδρων. Κατόπιν ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η ενάγουσα πρόσθεσε ότι η ύπαρξη των μεταλλικών παρεμβλημάτων, τα οποία προορίζονται μόνο για την τοποθέτηση των κυλίνδρων ρυθμίσεως του ύψους, επιβεβαιώνει ότι οι κύλινδροι αποτελούσαν τμήμα της προσφοράς της.

- 118 Εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι τα έπιπλα της ενάγουσας δεν διέθεταν κυλίνδρους για τη ρύθμιση του ύψους, οι οποίοι απαιτούνταν προκειμένου να πληρούται ο όρος της συμφωνίας με τη συγγραφή υποχρεώσεων. Συνεπώς, τα εκτεθέντα έπιπλα δεν ήταν σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων.
- 119 Υπό τις συνθήκες αυτές, αρκεί η διαπίστωση ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι η προσφορά της πληρούσε όλους τους προβλεπόμενους από τη συγγραφή υποχρεώσεων όρους που είχαν κριθεί υποχρεωτικοί.
- 120 Επιπλέον, όπως προκύπτει από την ανωτέρω σκέψη 105, ακόμα και αποκλείοντας τα δελτία που δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη και αυξάνοντας την τιμή της προσφοράς της Frezza με το επιπλέον κόστος για τα συρτάρια, η προσφορά της ενάγουσας εξακολουθεί να είναι λιγότερο συμφέρουσα από την προσφορά της αναδόχου.
- 121 Προκύπτει, επομένως, ότι, αν και είναι αληθές ότι η Επιτροπή διέπραξε σοβαρά σφάλματα κατά τη διαδικασία της πρόσκλησης για υποβολή προσφορών, η ενάγουσα δεν απέδειξε, πάντως, ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να της αναθέσει τη σύμβαση και, συνεπώς, δεν απέδειξε την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των διαπιστωθέντων πταισμάτων και της επικαλούμενης ζημίας.
- 122 Συνεπώς, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί το υποστατό των ζημιών που υπέστη η ενάγουσα λόγω της αναθέσεως της συμβάσεως στη Frezza.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 123 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα.
- 124 Εντούτοις, βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι. Το Πρωτοδικείο μπορεί να καταδικάσει ακόμα και τον νικήσαντα διάδικο στην καταβολή των εξόδων στα οποία αναγκάστηκε να υποβληθεί ο αντίδικός του, αν κρίνει ότι τα έξοδα αυτά προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως.
- 125 Εν προκειμένω, λόγω των πολλών σφαλμάτων που διέπραξε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Jaeger

Lenaerts

Azizi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Νοεμβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

K. Lenaerts